

СТРАХ ЯК СПЕЦИФІЧНА ФОРМА КОМУНІКАЦІЇ

Вінницький національний технічний університет;

Анотація

Стаття присвячена дослідженню страху як специфічної форми комунікації.

Ключові слова: страх, комунікація, тривога.

Abstract

The article is devoted to the study of insurance as a specific form of communication.

Keywords: fear, communication, anxiety.

Вступ

Сьогодні вивчення страхів пов'язано з вивченням емоцій людини так, як страх відноситься до базових емоцій. Звертаючись до історії вивчення страху, можна побачити як його трактували у різні епохи. Так, страх визначали як почуття, емоцію, пристрасть чи фрустрацію. На сьогоднішній день, не дивлячись на значимість феномену страху, й досі не існує єдиної думки щодо нього. Одним із психологічних станів, який впливає на кожного із учасників політичної комунікації і змінює, певним чином, політико-комунікативну взаємодію, є страх.

Основна частина

Страх - внутрішній стан, обумовлений загрозами реальними або такими, що передбачаються. У політиці під страхом розуміється неприємне емоційне переживання через певні політико-комунікативні процеси, коли людина усвідомлює, що їй загрожує небезпека. Щодо тривоги, то вона є станом переживання невизначеної загрози, що виникає внаслідок тривалого накопичення негативної, зокрема, політичної інформації. На думку П. Тілліха, існує три форми тривоги: тривога долі та смерті, тривога порожнечі і втрати сенсу, тривога провини і осуду

Політична комунікація може призвести до появи страхів в суспільстві різних видів, зокрема, використовуючи класифікацію З. Фрейда, доцільно виокремити: об'єктивний (реальний страх), невротичний і моральний. Об'єктивний страх виникає як реакція на небезпеку в реальному просторі політики, невротичний — на невідому небезпеку, яка є внутрішньою і свідомо не визнається, моральний страх — «тривожність совісті», що в більшій мірі стосується суб'єктів політичної комунікації

Крім зазначеної класифікації страх в просторі політико-комунікативних процесів можна поділити на ірраціональний та раціональний, індивідуальний і груповий. Одним з головних джерел ірраціональних страхів є інтереси ідеологів і політиків, які свідомо і досить раціонально використовували необґрунтовані страхи громадян для досягнення цілей. Можна зазначити наступні моменти емоційної сфери людини. По-перше, емоції виступають у формі безпосередніх переживань, тобто, в емоціях відображається виключно суб'єктивне відношення людини до навколишнього світу. По-друге, в емоційне явище включено п'ять компонентів: 1) саме переживання (хвилювання), 2) знання (образ, представлення, думка), 3) експресивно-поведінковий (міміка, пантоміміка, жести), 4) мотиваційний, 5) фізіологічний (вегетативні реакції). По-третє, афективні явища виникають мимоволі. По-четверте, емоціям властива інтегративність (масштабність).

Стосовно питання про закономірності виникнення емоційних переживань можна сказати наступне. Механізмом активізації емоцій виступають емоціогенні чинники, які розділяються на три групи: 1) натуральні (безумовні), 2) сигнальні (умовні) та 3) порівняльні (оцінні). Натуральні (безумовні) емоціогенні чинники впливають на емоцію через природню чутливість до них організму. Це можуть бути будь-які сенсорні подразники різних модальностей: екстероцептивні (слухові, нюхові, зорові, смакові, тактильні), пропріоцептивні (кінестетичні) та інтероцептивні (внутрішні відчуття). До натуральних емоціогенних чинників відносять також інтенсивність подразника, його несподіваність та

мінливість. Якщо сенсорні дії будуть постійно повторюватись, то у нервовій системі організму виникає готовність до сприйняття подразника, тому буде втрачена новизна та емоціогенність. Натуральним емоціогенним чинником є гомеостатичні коливання в організмі та м'язова і нервова активність. Гомеостатичні коливання циклічні (якщо переважає дефіцит – то виникають негативні емоції, якщо потреба задоволена – позитивні) та пов'язані з дефіцитом певних речовин в організмі, з виділенням гормонів, зі зміною тиску кисню та змістом вуглекислого газу в крові. До сигнальних емоціогенних чинників відносяться конкретні люди та події, предмети та явища навколишнього середовища, які стимулюють емоційні переживання у людини. В оцінюванні значення об'єкта важливу роль відіграє пам'ять, уява, мислення та мова. При сприйнятті будь-якої інформації чи об'єктів людина робить спроби пояснити їх, дати їм характеристику. Р. Лазарус, Б. Вайнер, Дж. Форгас у своїх дослідженнях помітили, що певні варіанти аналізу та осмислення ситуацій впливають на виникнення деяких емоцій. Наприклад, якщо людина опинилась у ситуації загрози, то небезпеку вона може оцінити як «дуже велику» і тому, у людини виникне емоція страху та тривоги. Але якщо б ця сама людина у тій же ситуації сконцентрувалася б на самій загрозі і тому, що вона заважає досягти її цілі, а не на її розмірах, то виразність страху була б значно меншою. Натомість з'явився б гнів, спрямований на загрозу. Якщо та сама ситуація закінчилась би якимось невдалим рішенням людини, то виникла б емоція вини. Якщо б ситуація закінчилась успішним виходом з неї, то людина відчувала емоцію радості. Тому, емоція є переживанням, яку конструє сама особистість. І від досвіду, обізнаності, мови та мовлення людини залежить виникнення тієї чи іншої емоції.

Як свідчить література проблема страху та тривоги стала глибоким явищем сьогодення сучасного суспільства тому, на сьогоднішній день існує багато варіантів щодо трактування поняття та природи страху.

Висновки

Для будь-якої людини дуже важливо вміти подолати страх тому, що інакше він не зможе досягти в своєму житті будь-якої, навіть найменшої висоти, не кажучи вже про те, щоб здійснити свої мрії.

Завдяки категоріальному підходу в психології можна виявити ієрархію емоцій та емоційні категорії базового рівня. Прийнято вважати, що існує невеликий ряд фундаментальних емоцій та велика кількість похідних. Відсутність єдиної думки на проблему емоцій впливає на розвиток поглядів щодо проблеми страхів в психології. В психологічній літературі існує деяка невизначеність поняття «страх» тому, що цей термін використовують у різних значеннях: як емоцію, як почуття (відчуття), переживання, психічний стан та рису особистості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Денисюк С. Г. «Комунікологія»: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2015. - 67 с
2. М. А. Кузнецов, В. С. Шаповалова. Студентські страхи: Види, структура, динаміка та шляхи корекції: монографія 159.922.8; Харків, 2016. 18с

Шкробот Єгор Сергійович — студент групи ІКІТС-20б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки. Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: egor20333320@gmail.com

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри соціально-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: valkorney1958@gmail.com

Shkrobot Yehor Serhiyovych - student of group 1KITS-20b, Faculty of Management and Information Security. Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: egor20333320@gmail.com

Supervisor: Korniyenko Valeriy Oleksandrovych - doctor of political sciences, professor, head of the department of socio-political sciences, Vinnytsia National Technical University, city of Vinnytsia. Vinnytsia, e-mail: valkorney1958@gmail.com